

Češko ljudstvo v Nemčiji dobiva krogle mesto kruha. Amerika ima novo iznajdbo, ki pokonča submarinke.

ORGANIZACIJA NOVE ARMADE. 250.000 MOŽ POJDE POD OROŽJE.

ne države bodo mobilizirali armade v 16 divizijah. Armada pripravljena 1. septembra.

ŠKI NABORI KMALU.

Washington, D. C. — Prva organizirana po novem zaščiti štela 18.538 oficirjev in 250.000 mož, ali osemnajst divizij. ena bo za najmodernejši poljski topništvo in harbiemi.

ti za izveščanje armade so v detalje in mladeniče pod orožje, ko vojaška prepostane postava, kar se moči že v tem tednu, ko jo predsednik.

ta divizija bo sestala iz desetih polkov, treh polkov artilerije, enega polka kavalarije, enega ženskega polka, ena divizije in štirih poljskih postaj. Skupaj 15.000 mož in 439.792 mož.

ameriški diviziji bosta šteli oficirjev in 32.062 mož. Tu ženjski oddelek na konju, miske enote na konju. Vsak divizija bo imela še po eno tanko bolnišnico postajo.

brezennu ali trdnjaskemu tu bo vzetih od prve armade oficirjev in 20.000 mož. taktična enotom bo prišli še šestnajst polkov težke je, ki bodo šteli 768 oficirjev in 21.104 mož. Dodeljenih bo šest zračnih skvadronov, o rakoplovnih kompanij, deset bolnišnic, deset ambulanstojni, dva in dvajset poljskih, šest telefonskih baterij, šestnajst voznih konj, šest trenov za municijo in reno za potrebe.

Washington, 6. maja. — Včeraj izvedelo za nove načrte v departmentu na podlagi in stric Sam mobiliziral 250.000 mož. S 1. julijem bodo zbirali vso državno milico. Iz voje je tudi razvidno, da bo 15. maja ustanovljenih tri divizije, na katerih bodo 40.000 častnikov za novo vojo. Okrog 1. julija bodo mobilizirali državno milico na šest divizijskih vežalščih, se bo večala dva meseca, in pozovejo v službo prvih divizij na podlagi splošne obveznosti. Tega polna mož bo poslanih na 16 divizijskih vežalščih kmalu po 1. septembra.

ko bo v tem času milica zbirana in pripravljena za službo. S 1. septembrom bodo sestojale iz milice in rene armade, pripravljene za službo na Francosko.

ni departmēt sičar ne pravi, pdejo milicariji in regularci na francosko bojišče, toda častnik generalnega štaba je, da drugih čet sploh ne bo poslanih letos. Amerika bo tri armade: regularno z dojenim številom 11.942 častnikov, 28.446 prostovoljcev, nato milico z dopolnjenim številom 10.956 častnikov in 324.982 prostovoljcev in konskripcirano vojsko, sestojalo se iz 18.538 častnikov, 28.446 prostovoljcev in 250.000 mož. V skupnega močstva 250.000 mož in 439.792 mož v regularni in milicarski vojski bodo vzele 80.000 prostovoljcev in izveščanih mož, ki bodo kot častniki v novi konskripcirani armadi.

se šestnajst divizijskih vežalščih se bo večalo od 35.000 mož.

VREME.

Illinois v ponedeljek: v torek deloma.

SREDSTVO ZOPER MORSKE PIRATE.

W. L. Saunders, načelnik svetovalnega mornariškega odbora, naznanja, da je iznajdeno sredstvo zoper podvodne čolne.

EDISON IZNAJDETELJ?

New York, 6. maja. — W. T. Saunders, načelnik mornariškega svetovalnega odbora, je včeraj iznenadil Ameriko z izjavo, da je iznajdena naprava, ki bo revolucionizirala vojskovanje v gigantičnem svetovnem konfliktu in morda končala vojno v kratkem času. Iznajdba je naperjena proti submarinkam, ki jih pomete z morja, a obenem vsebuje novo destruktivno silo, ki bo uničila forte na obrežjih in v notranjosti dežele. Saunders pravi, da je iznajdba že predložena mornariškemu departmentu; iznajdba ni samo teoretična, marveč praktično-konkretna.

Dasiravno ni Saunders objavil nobenih podrobnosti, tikačojih se te iznajdbe, niti ni povedal, kdo je iznajditelj, se lahko sklepa, da glavna zasluga za iznajdbo gre vsekakor Thomasu A. Edisonu, velikemu ameriškemu ženi v vodi elektricitete. Edison je s svojimi pomočniki na delu že mnogo mesecev, da iznajde pripomoček, ki bo revolucioniziral bojevanje na morju in zlasti uničil submarinsko nevarnost.

Dalje je rekel Saunders, da so se že vršile poskušnje z novo iznajdbo na morju, ki so se imenitno obnesle. "Iznajdba bo omogočila ofenzivne operacije v veliki meri na sovražnem teritoriju, posebno pa v Severnem morju. "Napad na Kiel ni izključen in glavne operacije bodo naperjene proti pristaniščem na nemškem obrežju."

Saunders pravi, da je bilo v zadnjih treh mesecih predloženih svetovalnemu odboru okrog pet tisoč iznajdb za uničevanje submarink, toda le par se je pokazalo praktičnih; najnovejša iznajdba je pa nekaj povsem drugega.

Washington, 6. maja. — Mornariški tajnik Daniels je izjavil z ozirom na objavo Mr. Saundersa v New Yorku, da mornariški departmēt se ni prejel označene iznajdbe, izvemši ako je zdaj na poti. Vrhutega je Daniels zelo nezadovoljen vsled te vesti. Take reči se po njegovem mnenju ne smejo raznašati v javnost, kar potem lahko koristi sovražniku. Vlada bo držala v strogi tajnosti vsako iznajdbo za vojskovanje in časopisje ne bo smelo o tem nič poročati.

RUMUNSKA IŠČE POSOJILA.

Washington, 6. maja. — Rumunska vlada je naprosila Združene države za posojilo v svoti 30 do 40 milijonov dolarjev za uspešno nadaljevanje vojne. Srbija tudi prosi za 20 milijonov. Vlada se v kratkem času odloči glede na ta posojila.

Anglija je dobila v soboto nadaljnjih 25 milijonov posojila proti zadolžnicam s kratkim trminom. Francija dobi v par dneh 100 milijonov dolarjev.

JAPONSKA KOMISIJA V AMERIKO.

Washington, D. C. — Vladni uradniki so obveščeni, da Japonska pošlje v kratkem svojo komisijo v Združene države v svrhu, da se utrdi prijateljske vezi.

KONJSKEGA MEŠA SE NE BO DO PRODAJALI.

Chicago, Ill. — Na predlog občinskega svetnika Cullertona je zdravstveni odsek sklenil soglasno, da zavže prošnjo za konjsko klavnico in mesnico.

KRVAVI BOJI V NEMŠKIH MESTIH.

V Mainz, Nemčija, je vojaštvo streljalo na lačne demonstrantke. Osem ubitih, mnogo ranjenih in 500 aretiranih.

OBSEDNO STANJE NA ČESKEM.

Kodanj, 7. maja. — Iz Budimpešte je prišla cenzurirana brzojavka, iz katere je razvidno, da so delavci zadnje srede razglasili generalni štrajk v Budimpešti.

Stockholm, 7. maja. — Veliki delavski nemiri so bili tukaj v soboto. Mnogi so napadali pekarnice in mesnice in bili so boji s policisti. Več oseb je bilo ranjenih in 16 aretiranih.

Amsterdam, 6. maja. — "Telegraaf" je dobil poročilo, da so bili pred par dnevi krvavi spopadi med vojaštvom in ljudskimi množicami v Mainz, Nemčija. 1600 oseb je demonstriralo na ulicah in demonstrantje so udri v prodajalne in pobrali ves živež kar so ga mogli najti. Policija je napadla izgreznike, toda ker ni mogla ničesar opraviti, so končno poklekali vojaštvo. Vojaški so streljali v množico in ubili osem oseb. Mnogo je obležalo ranjenih in čez petsto je bilo vrženih v ječe.

Bazel, Švica, 6. maja. — Vest iz Monakova se glasi, da je na Bavarskem silno pomanjkanje hrane. Brett Reich, minister za notranje zadeve, je rekel na javnem shodu, da bo Nemčija vzdržala do 15. avgusta, ako dobi živež, ki ga pričakuje. V začetku septembra pride klavna živina in potem bo Nemčija brez mesne hrane. Minister je prosil navzoče, da naj potrpe, ker boljše je trpeti lakoto, kakor pa sprejeti "gladovni mir."

Vojno stanje na Českem.

Zeneva, Švica, 6. maja. — Iz Prage je prišla vest, da je po vsi Češki proglašeno vojno stanje. Vse časopisje je prenehalo izhajati.

Štrajk v Nemčiji še traja.

Bern, Švica, 6. maja. — Informacije iz Nemčije dokazujejo, da je tamkaj še zmajz delavske revolte. V Berlinu je 20.000 delavcev še vedno na štrajku. Dalje so delavci na štrajku v Duisburgu, Krefeldu, Elberfeldu, Remscheidu, Bremenu, Mulheimu, Oberhausen in Essenu. Stavko vodijo manjšinski socialisti, ki so napovedali vladi neizprosni boj in vse Hindenburgove in Groenerjeve grožnje jih ne ustrašijo. Delavski nemiri so tudi v Saxe-Meinigenu, Leipzig in Chemitzu, kjer se vrše protestni shodi in spopadi s policijo. V Monabitu in Spandau ne poslujejo municijske tovarne, kakor bi morale, čeprav javlja "Vorwaerts," da je tam štrajk končan. Stavkarji so člani organizacij, ki tvorijo manjšino (neodvisno) socialistično stranko pod vodstvom Haaseja in Lederbora. Tem se je pridružil na tisoče neorganiziranih delavcev. Vlada je proglašila vojno stanje v mnogih mestih in prepovedala štrajkarske shode. Munijske tovarne so militarizirane.

Včeraj so vojne oblasti v Monabitu in Spandau razglasile, da so tovarne pod kontrolo armade in delavci, ki nočejo delati, pridejo pred vojaško sodišče. Poveljnik v Brandenburg je zapovedal, da morajo delavci vse svoje shode naznaniti njemu 24 ur prej, preden se vrše. Krščansko-socialne unije so obelodanile poziv na delavce, da naj bodo "zvesti cesarju in domovini". General Groener, direktor municije, je izdal naredbo, da morajo delavci, ki so bili na štrajku, (Dalje na 3. str., 1. kol.)

VELIKA FRANCOSKA ZMAGA. SIEGFRIEDOVA ČRTA IMA LUKNJO.

ZAUPNICA DELAVSTVA RUSKI VLADI.

Delavsko-vojaški svet je izrekel zaupnico provizorični vladi in ustavil demonstracije. Radikalci so za mir brez aneksij.

AMERIKA BO VPLIVALA.

Washington, 7. maja. — Ameriška vlada in zavezniki bodo vplivali na Rusijo, da ohrani notranji mir in ostane v vojni. Do tega zaključka je prišla vlada na dnevnih konferencah s angleškimi in francoskimi komisarji. Razume se tudi, da bo ameriška vlada počakala z ruskim posojilom, dokler se ne izčisti sedanjí položaj v Rusiji.

London, 7. maja. — Iz Petrograda poročajo, da so bile včeraj tamkaj velike demonstracije v prilog zaveznikom. Mnogi ljudstva so priredile ovacije pred angleškim in francoskim poslanstvom. Delavsko-vojaški svet je posvaril vojaške, da naj se drže v svojih barakah in ne hodijo po mestu z orožjem. General Aleksijev, glavni poveljnik armade, je proti agitaciji za mir brez aneksij. Pravi, da bi to pomenilo, da naj armada na fronti kapitulira.

New York, 7. maja. — Bivši predsednik Taft je dejal sinoči na nekem tujaknjem shodu, da stalnega miru ne bo prej dokler ne gresta kaiser Viljem in cesar Karl za ruskim carjem. "Ako se kaiser in Habsburški Karl odpoveata prestolu jutri, imamo lahko mir v dveh tednih", je rekel Taft.

Petrograd, 6. maja. — Delavsko-vojaški svet je včeraj izrekel zaupnico vladi v večini 35 glasov. Glasovalo je 2500 zastopnikov. Nato je svet prepovedal shode in demonstracije za dva dni. V tem času se namreč snide duma v izrednem zasedanju prvič izza revolucije.

Pacifisti in ultraradikalci so hoteli včeraj prirediti protivladne demonstracije, toda lojalni delavci in vojaški so jih razpršili. Na Nevskem Prospektu so se valile velike množice vladnih pristavev, ki so nosili napise "Nočemo separatnega miru!", "Doli z anarhijo!" itd. Boj je nastal, ko je hotel Nikolaj Lenin govoriti množici na ulici. Vojaški in civilisti so padli po Leninovih privržencih in jih topi s pestmi in razpodili. Iz Helzingforsa na Finskem javljajo, da so se tudi tam pojavili nemiri, kjer so na delu agentje Nemčije.

Ministrski predsednik Lvov je izjavil, da bo časna vlada prej odstopila, kakor pa da bi sprejela svoje stališče, oziroma poslala drugo noto zaveznikom.

Petrograd, 6. maja. — Provizorična ruska vlada je srečno prestala najnovejšo krizo. Odbor sveta delavskih in vojaških zastopnikov je sprejel pojasnilo Miljukova in ostalih ministrov glede na dostavljeno noto zaveznikom s 34 proti 19 glasovom in izjavil, da je zadeva s tem končana.

V petek so bile v Petrogradu velike demonstracije za vlado in protivladne demonstracije so se popolnoma razblinile. Na Nevskem Prospektu je celo prišlo do bojev med demonstranti. Oddanih je bilo nekaj strel in poročilo se glasi, da sta bila ubita neki častnik in neka deklica. Toda petrogradska milica je takoj razpršila razgreznike in naredila mir.

Največja razburjenost v Petrogradu (Dalje na 3. str., 1. kol.)

Francozi so vsakal dve milj in pol široko luknjo v Siegfriedovi liniji, ujeli 6100 Nemcev in okupirali hribe na 18 milj dolgi fronti.

PROTINAPADI ODBITI.

Pariz, 7. maja. — Vojni urad je poročal sinoči: Do zdaj smo našli 6100 ujetnikov. Naše čete so okupirale dve milj in pol Siegfriedove linije in držve v svojih rokah velik del hribovitega grebena Chemin-des-Dames na 18 milj dolgi fronti. Vsi nemški protinapadi so bili odbiti.

Pariz, 7. maja. — Čete generala Nivelleja, ki so v petek okupirale Craonne in mnoge pozicije na okrog tega mesta severno od Aisne, so včeraj izvojevale briljantno zmago na štiri milje dolgi fronti ob cesti od Soissona do Laona. Kljub srilitim protinapadom Nemcev, ki so vrgli v boj nove divizije svoje rezervne armade, so Francozi drli naprej in zasedli vso planjavo v okolišču Craonne in Cerny, kakor tudi hribe, ki dominirajo dolino ob reči Ailette. 4300 Nemcev je bilo ujetih poleg tisoč mož, ki so padli v roke Francozom v petek; razen tega so francoske čete zajele bogat plen topov in drugega materiala.

Včerajšnji francoski naval je bila močnejša poteza strategičnosti; operacija se lahko meri z angleškim navalom južnoiztočno od Lensa, ki je bil izvršen pred nekaj dnevi. Čete generala Haiga so udarile proti železnici, ki vodi v Douai, severni konec Hindenburgove linije, medtem ko je general Nivelle vrgel svoje močnejše čete na linije v okolišču Laona, kjer se nahaja južni konec nemške glavne obrambne črte. Oba udarca sta silno potresla nemško črto na obeh bokih in v sredi so Angleži še bolj zategnili svojo zanko okrog St. Quentin. Po vesteh s fronte, kakor javlja uradni komunikacijski sistem, niso Nemci še nikdar protinapadali s takšno besnostjo in brezobzirnostjo za človeško življenje; nemški generali gonijo v ogenj maso za maso svojega močstva kakor blazni, toda vse te mase se takorekoč tope v strašnem ognju granat in šrapnelov, ki zdaj goro za goro mrličev. Skratka nemške izgube so naravnost strašne, in kakor pripovedujejo ujeti Nemci, je maršal Hindenburg že izčrpal večino svojih rezerv. Vse boljše čete na ruski fronti so odšle na Francosko in tam so ostali le črnovojniki. Vsi nemški ujetniki, ki hočejo govoriti, trdijo, da sedanja bitka na zapadu bo odločilna usoda Nemčije.

Francozi so z okupacijo Craonne in hribov v ozadju prišli v pozicije od koder morejo njihovi topovi težkega kalibra dominirati Laon in veliko planoto tega mesta. Francoske granate že padajo v Laon in taktika generala Nivelleja je, da jeklenim obročem iztisne Nemce iz loka, ki ga tvorijo njihove linije južnoiztočno od Vauxaillona. Nemške čete, ki so se borile v tem okolišču z železno vstrajnostjo, so se podale v velikem številu.

London, 6. maja. — Vojni urad poroča, da so angleške čete konzolidirale osvojene pozicije južnoiztočno od Lensa in odbile nemške protinapade. Angleži prodirajo z dobrim uspehom v gozdni poziciji pri Havincourtu.

Berlin čez London, 6. maja. — Sinoči so poročali uradno, da so francoske čete prodrele v nemške pozicije iztočno od Neuville, toda pozneje so bile vržene nazaj. 500 Francozov je bilo ujetih. Število (Dalje na 3. str., 1. kol.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izšaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$3 na leto, \$1.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.13 za tri mesece.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawndale 4636.

Datum v oklepaju n. pr. (Marta 31-17) poleg valoga imena in našlova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Povežite jo pravilno, da se vam ne ustavi list.

Hitra rešitev problema.

Neki "višji uradnik" zvezne vlade v Chicagu je izjavil te dni, da v Washingtonu ne bodo trpeli štrajkov v ameriških industrijah in rudnikih ob času vojne.

Štrajki se ne pojavljajo v zabavo in kratek čas delavcev. Vsak tak konflikt med delom in kapitalom ima gotove vzroke in glavni vzrok je, ker delavci dobe premalo in delodajalci spravijo preveč. Krajši delavnik je tudi tehten vzrok, in če premogari zastavljajo zaradi zamenjane varnosti v jamah, da se obvarujejo katastrofe, kakršna je pokopala 120 delavcev v Coloradu, imajo zopet zelo opravičen vzrok.

Vlada v Washingtonu lahko hitro reši to vprašanje: Zaseže naj industrije, rudnike, premokope in vsa prometna sredstva in jih operira za rabo z majhnim dobičkom, kolikor bo potrebno za pokrivanje stroškov in za izboljšanje industrij. Delavci, ki bodo potem v službi vlade, naj dobe pošteno mezdo, da pošteno preživijo sebe in svoje, in vlada mora skrbeti, da bodo zdravstvene in varnostne naprave pri delu prvi pogoj za blaginjo delavstva. Obenem naj vlada vzame v svoje roke produkcijo oziroma nakupovanje živil in drugih neobhodnih potrebščin, katere naj prodaja ljudstvu po zmernih cenah.

Ko se to izvrši — bodo stavke nepotrebne med vojno in po vojni. Vsak nesporazum, ki bi se pojavil med delavci in vodstvom, se lahko poravnava z razsodiščem in sploh mirnim potom. To je najenostavnejša in najpraktičnejša rešitev problema štrajkov.

Prepričani smo, da stric Sam bo moral priti na to rešitev, ako bo hotel, da gre prosekucija vojne gladko izpod rok. Obrambni svet v Washingtonu že priporoča kongresu, da podeli predsedniku oblast zaseči premogokope, ker drugače ne bo imela Amerika dovolj premoga zase in zavezniške in drago ga bo morala plačati, če se bo zanašala na milost premogovniških baronov. Dalje zahteva vlada, da ji kongres podeli oblast kontrole nad jeklarstvo, industrijo, produkcijo in distribucijo živil, ladjedelnicami itd. To se dobra znamenja in vse to bo prišlo, ker mora priti. Vojna zahteva velike spremembe in zastoj se bodo otepali profitolovci, ki računajo na debelo mošnjo.

Triumf demokracije.

V Petrogradu je bila zadnji teden majhna revolta. Minister za zunanje zadeve Miljukov je dostavil zaveznikom noto, v kateri jih zagotavlja, da nova Rusija ostane z njimi v vojni proti nemški avtokraciji do zmagoslavne konca. Kakor je posneti iz brzojavke, je bila nota odposlana v sporazumu med kabinetom in izvrševalnim odborom dume, ki je zdaj najvišja oblast v Rusiji, niso pa note predložili v pregled svetu delavskih in vojaških zastopnikov. Iz tega je sledilo, da so delavci priredili protestne demonstracije, ne zaradi note same, temveč zaradi dejstva, ker jih ni vlada vprašala za svet, preden je odposlala noto. In ker je bil na noti podpisan Miljukov, so demonstrantje naravno naperili svojo jezo proti njemu.

In kaj se je zgodilo? — Delavci in vojniki so prikorakali z rdečimi zastavami pred palačo dume in zahtevali, da Miljukov odstopi. Ali je vlada poslala na nje lojalne čete in ukazala streljati na demonstrante, kakor je to delal bivši car in kakor bi to naredil kajzer, če bi se kaj takega zgodilo v Berlinu? Kajse! Miljukov je stopil na balkon palače in razložil, kako stoji stvar. "Ne bojim se za svojo osebo, — je rekel, — z menoj lahko storite, kar hočete, ali bojim se za Rusijo, ki lahko pride v veliko nevarnost, ako vi zastopate mnenje večine."

In posledica? — Revolta je bila končana! Ogromna večina ljudstva je s protidemonstracijami odobrila stališče nove vlade in delavsko-vojaški svet je tudi odobril to stališče z večino glasov. Tako je triumfirala demokracija; zmagal je trezen razum nad furijo. Delavsko-vojaški svet je precej dobra institucija za novo Rusijo, kjer je demokracija še tako mlada. Hiter skok iz mračne avto-

Photo by American Press Association.

Nemški ujetniki na Francoskem nosijo svoje ranjence.

kracije v svetlobo velike demokracije je marsikoga oslepel in nenadna svoboda govora in tiska, ko hoče vsakdo govoriti z zahtevo, da se ga posluša, lahko naredi zmešnjavo in spravi provizorično vlado v krizo, če bi ne bilo na straži treznomislega elementa, ki zastopa delavstvo in vojaštvo. Na drugi strani je pa zopet potrebno, da ravno ta element pazi na vlado, da zadnja izvršuje revolucionarni program in ne zaide v pesti reakcionarnih sil. Zato je delavsko-vojaški svet, ki je pravzaprav začetnik revolucije (socialistični delavci in vojniki so strli carja in njegove temne sile in duma se je prvim le pridružila), velik faktor v demokraciji Rusiji, dokler ustavodajna skupščina ne ustvari stalne vladne forme.

Revolucija v Rusiji je dobro začrtana. Njena zmaga koraka od postojanke do postojanke, noseča sladke sadove svobode ne samo ruskiemu narodu, temveč tudi zaslužnjem narodom izven Rusije.

DOPISI.

Collinwood, O. — Parne piščalke nam vedno naznanjajo, kedar da moramo v tovarno in kedar iz nje. Splošno se mi zdi tovarna kot stotniški trobentač, kateri nam je vedno trobil, kedar da moramo iti spat in kedar zopet vstati. In tako se je tudi oglašala prvega majnika zjutraj, toda to pot se nisimo dosti zmenili za njo. Nekateri so se odzvali in šli na delo, toda ti so premišljevali še pred vrati tovarne, ali bi šli na delo, ali ne. Prvi majnik smo spremenili v delavski praznik proti volji naših (tako si sami domišljujejo) gospodarjev, da na ta dan pokažemo svetu in našim tiranom, da smo tudi mi člani človeške družbe, ne pa kot se je žena bivšega avstrijskega prestolonaslednika Rudolfa izjavila ob neki slavnostni pojedini (kateri se pa vedno prireja) v Monakovem na Bavarskem, da se človek začne šele pri grofu. (Komentar prepustim vsakemu posameznemu). Pokazati moramo vsem, da smo sprevideli, da leže vse težnje tega sveta na proletariatu in da je edina naša želja, da prej kot je mogoče zaplapolnimo rudeče zastave, zastave medsebojne ljubezni, sloge in svobode.

Slavnosti sprevod clevelandskih socialistov je bil zelo impozanten kljub mrzlemu vremenu. Sprevoz, v katerem je bilo čez dva tisoč oseb raznega spola, se je vil po mestnih ulicah vpricho tisočev in tisočev gledalcev proti "Češki dvorani," kjer sta nastopila kot slavnostna govornika C. E. Ruthenberg in A. Wagenknecht, ki sta v jedrnatih govorih orisala našnji delavski položaj. Vse se je vršilo zelo lepo in ginljivo, povsod smo bili od gledalcev srčno pozdravljeni.

27. maja t. l. priredil tukajšnje društvo "Lev Tolstoj," števec 26 S. P. Z. izlet na Rehargeve farme, kjer se bo občinstvu nudilo dosti zabave in humorja. Fina godba, razne dirke za "ta debele dirkače" in razne druge zabave, tako se bode moral vsak nasmejati, a koravno se bode prej kleslo držal. Natančnejši program je na lepokih. Želim najboljši uspeh.

Pvega majnika smo spremenili na pokopališče k zaslužnemu počitku rojaka Georga Ahčina. Ranjki je bil doma iz vasi Senlčno pri Trzinu na Gorenjskem. V Ameriki je bival okoli 15 let. Poznan in priljubljen je bil pri vseh rojakih že radi svojega dobrega humorja. Zapušča žalujočo soprogo in tri otroke.

Bodi nam v blag spomin, sobrat naš in sotrpin.

Frank Drempetič.

Detroit, Mich. — Tužnim sreem naznanjam vsem prijateljem in znancem Mirom Združenih držav, da mi je nemila smrt ugrabila in pretregala nit življenja moj ljubljeni soprog, N. Klančnik.

Preminula je 17. aprila t. l. Pogreb rajnika se je vršil 19. aprila t. l. dopoldne. — Najlepša zahvala vsem, kateri so me tolažili in spemili rajnika k večnemu počitku.

Lahka ji bodi tuja zemljica! Žalujejoci otroci in soprog Joe Klančnik.

Vojna odškodnina za Nemčijo.

Lausanne, Švica, konec aprila. — Kadar hočejo biti Nemei odkriti med štirimi očmi, tedaj radi priznavajo, da nimajo več upanja na zmago na suhem. Pohod v Pariz ali invazija Anglije, česar so pričakovali z neomajano vero prvo leto vojne, se zdaj njim samim zdi smešna, dasiravno nočejo na drugi strani priznati nobenega poraza na suhem.

Čimbolj pa izgublja Nemei upanje v zmago na suhem, imajo toliko večjo vero v zmago na morju s pomočjo podvodnih čolnov. Njihova vera v submarinke je absolutna, kakor je bila vera v okupacijo Pariza ali padee Verduna. Nemeške oblasti že skrbijo, da se ne ohladi ta vera med nemškimi masami bodisi na bojišču ali doma. Na podlagi te vere, da bodo submarinke uničile Anglijo in prisilile zavezničke, da bodo padli na kolena za mir, delajo nemški političarji in časnikarji neprenehoma načrte za mirovne pogoje, ki jih mora po njihovem mnenju staviti

nemška vlada premaganecem. Teh nemških listih vsak časopis kot mirovnih pogojev kar mrgoli po glasilu te ali one politične stranke ima svoje pogoje.

Tako na primer je nadvno prinesel list "Kölnische Zeitung" sledeče:

"Nemška industrija ne more eksistirati brez francoskega železa v Brieyu in Longwyu (ta kraj je zdaj okupiran po Nemeih). Ako vrnemo Franciji te rudnike in če nas ne bo hotela Francija potem zalagati z redno zalogo železne rude, bo nastalo veliko pomanjkanje železa. To se lahko zgodi, kajti Francija bo po vojni potrebovala veliko železa in jekla za rekonstrukcijo razdanega teritorija. Iz tega vzroka je absolutno potrebno, da Nemčija anektira Briey in Longwy. Druga živa potreba za Nemčijo, je, da obdrži v svoji posesti belgijske premogokope. Kar se pa tiče Anglije, je stvar čisto enostavna: Velika Britanija bo plačala Nemčiji spodobno svoto milijard v angleških vojnih bondih, menjicah itd., od katerih bo plačevala redne obresti. Francija bo tudi morala pomagati plačati ceno naše zmage. Sicer je veliko izdala za vojno, toda še ima dovolj denarja in kakih sto milijard frankov bo že plačala. Rusija in Italija bosta najbrže brez centa ob koncu vojne, toda Nemčija ne bo trdosrčna; mi vemo, da je Rusija bogata na žitu in Italija na sadju, svilo itd., zato pa bomo zahtevali, da nam Rusija toliko in toliko let zastoj vozi pšenice, Italija pa sadje, svilo itd. Konec koncev ne smemo pozabiti, da nam mora Anglija odstopi del svoje trgovske mornariče."

Zanimivo je, da vsi nemški listi, ki nasičujejo svoje čitatelje z bogatimi vojnimi odškodninami, katere ima dobiti Nemčija, ne pozabijo omenjati surovine. Vsaka "odškodnina", ki jo snujejo političarji, vsebuje gotove surovine. To dokazuje, da v Nemčiji silno primanjkuje tega blaga.

"Deutsche Tageszeitung" v Berlinu pravi: "Nemčija je bazar, na katerem je vse razproščano. Vsega nam manjka in nevarnost je velika. Eno dejstvo je jasno: izčrpana država ne more začeti nove vojne, kakor ne more teči človek, dokler zopet ne dobi sape. Država mora dobiti novo moč. In nova vojna je takorekoč že pred vratmi. Kdo more reči, da bo po tej vojni mir?"

Slične misli izražajo tudi drugi pruski člankarji, da bo namreč tej vojni kmalu sledila druga, morda še tretja vojna. Ta ideja se gotovo poraja iz britke zavesti, da Nemčija v tej vojni ne bo v stanu izvesti svojega programa v celoti, svetovne nadvlade. In iz te zavesti izhajajo zaključek, da Nemčija ne sme odnehati s svojim programom in vsled tega bo potrebna še druga vojna. Za to vojno bo pa treba novih priprav in zato zahtevajo junkerski člankarji, da se Nemčija spomne teh priprav, ko bo zdaj narekovala mir premaganim zaveznikom.

V tem smislu nadaljuje "Deutsche Tageszeitung": "Zmagova-

lec v tej veliki vojni mora priti panju miru predložiti kot pogoj sledečo klavzulo: Mi se zavezujemo, da nam plačate del odškodnine v surovem materijalu in sicer takoj, preden dobi hiteo tega materijala kakšna država. — Anglija mora plačati svoj delež v kositrin in volnini ne kolonije, kot je Kanada, in jo prispevati baker, kobalt, železo in meso, druge kolonije pa maslačobo, olje, kavčuk, črna koka, tobak itd. Južna Afrika mora poslati zlato, Egipt — ali še pod angleško vlado — maslolično olje, semenje, razne fosfor, alžirsko plutonio in druge produkte s svojih kolonij. Italija nas bo zakladala s sadjem, lenjavami, žveplom, surovimi in oljem; Rusija s pšenico, platnom, bakrom, platino itd. Zven tega pa morajo vsi premagani plačati še odškodnino v gotovini."

Na nekem shodu v Kelmnu ki ga je priredil odbor za mirno gibanje, je dejal poslanec hrman med drugim tudi take:

"Naš mirovni program vsebovati politično in gospodarsko nadvlado v Belgiji s francoskim obrežjem in aneksijo Brieya ob reki Masi z Brieyom Longwyem. Dalje ne smemo zabiti, da Nemčija potrebuje gata polja na iztoku (Poljska Litva), tako da bo v slučaju nege angleške blokade boljše pravljena."

Na ravno tem shodu je rekel varski poslanec Pleger: "O brez vojne odškodnine ne smemo govoriti. Naši sovražniki morajo pokriti vse naše izdatke za vojno. Ako tega ne store, potem jim Nemčija premijo za bodočo svobodo."

Odkar so Združene države vojni, so junkerji dodali svoj "mirovni pogoj", se la mora Amerika doplačati novo to milijard odškodnine.

KAKO DALEČ BO SEGALA MOČ VLADE V VOJNEM ČASU.

Washington, D. C. — Prednik in njegov kabinet sta sprejela vojni program, ki daje prednik oblast, da kontrolira vojnijske potrebščine, če ga se tudi kongres.

V zmislu predlog, ki so bili sprejeti in katere šele predložijo kongresu, ne bo predsednik lahko povabil armade in mornarice, ampak bo tudi zapoved nad gospodarsko armado Američanov.

Program se da na kratko tako le povedati:

Pod nadzorstvo eksekutivne de prodaja in razdelitev živil, leke in vseh drugih važnih potrebščin. Uprava bo imela pravico ločati cene in imenovati posredvalnice za razdelitev živil.

Uprava bo imela pravico razdeliti delavce po farmah in v industrijskih podjetjih.

Ladjegradništvo pride pod dno nadzorstvo in predsednik ima pravico pozvati vsako trgovsko ladjo v vojno službo.

Jeklarne in druge tovarne, katerih produciranje vojne potrebšine, pridejo pod vladno nadzorstvo v zmislu mornariškega materiala iz leta 1916, če tako zahteva okolščine.

Vlada lahko prevzame tudi leznice in parobrodne družbe, sploh vsa transportna sredstva.

Pod vladno nadzorstvo pride tudi izvoz vseh poljskih pridelkov in industrijskih produktov. Vlada lahko preprovo izvoz blaga gotove dežele.

MLEKO SE JE PORDAJALO

Sanducky, O. — Kvort mleka zdaj stane deset centov, medtem ko trgovci z mlekom plačajo le šest centov za galono mleka.

Frank Masotte je edini, ki je izjavil, da bo mleko še naprej prodajal po 8c kvort. Farmarji od katerih dohaja mleko, so zagrozili, da mu ga ne prodajo, če ne zviša cene. Masotte je na to naznanil, da pojde na sodišče, ki jih prisili, da prodajo mleko.

Listnica za informacije.

(ODGOVOR NA VPRAŠANJA)

J. K. Cleveland, O.: Naslednji zakon je bil ponovno sprejet v kongresu, ko ga je vetiral Wilson, ki klavzula proti naseljenjem, ki se znajo pisati in čitati v katerikoli jeziku, je ostala v veljavi.

SVETINONA METKA.

Spisal Josip Stritar.

(Nadaljevanje)

Kaj ti je sila zalovati, sin moj? Če ti je odrekla ena, ali jih nimaš na izbiro boljših od nje? Kaj ti je? Ali nisi lep, nisi bogat? Nekatera zdihuje na skrivnem po tebi; nekatera obrača nate poželjive oči. Stegni roko, pa prilete in ne boš imel druge skrbi nego izbirati, katera je boljša.

Ko vidi žena, da ji nekater ne odgovori sin, misli, da ga je potolažila in pregovorila z zadnjimi besedami: mirno gre torej iz sohe po svojih opravilih.

Valentin je komaj slišal materino tolažilo; sedel je na mizo naslonjen in obraz v obe roki skrivaj.

Čez nekoliko časa plane kvišku, srame puško s stene, obesi jo čez ramo ter gre hitro iz hiše. Vesel skoči njegov pes Fido, to vidi, izpod mize. Vesel, pravim, ker dolgo časa je ogledoval žalosten svojega gospodarja, in ni vedel, kaj bi si mislil, da je že zopet vse v redu. Hajdi! le hitro za njim v zeleni gozd! In kakor strela šine skozi vrata, še ne utegne, kakor sicer, stegniti si lenih udov. Kmalu sta bila čez trato v gozdu.

Pridno, kakor nikoli, spusti se Fido na sled. Ali danes, ljuba zvesta žival, zamotaj ti je ves tvoj trud. Vzdigni mu zajca, srno ali visokorogatega jelena; naj se veselo razlega tvoj glas po gozdu, on ne sname puške z rame. Danes je brez skrbi vsa gozdna žival. In če se ne boj, od vršiča do vršiča skakaj, ročna verveca; brez skrbi si zigravaj s svojo zajko, plahi zajec; še tebi se ni bati, ki se tiho plazijo skozi grmovje s hudobnimi nameni in glavi, košatorepi lisjak!

Kako drugače pa je hodil sicer Valentin po gozdu! Poznal je tu vsako drevo in vsako drevce. Izprehajal se je med njimi, kakor med svojimi znanci. Tu je odkrnil gredoč mladi buki suho vejo, ki jo je kazila; tam je potrkal stari kavemu gabru na deblo, ali je še zdrav njegov drob. Največje veselje pa mu je delal zarod mladih košatic, ki so stale in se šopirile, brez zbor desetletnih dekle, vse enolike. Nikoli ni šel mimo, da bi ne bil malo postal in ogledoval jih z veselo zadovoljnostjo; časi je tudi prijel katero prijazno za mladi vršiček, kakor bi jo hotel pohvaliti, da tako pridno rase in tako vrlo napreduje.

Ali danes mu ni mari ne staro drevje ne mlado. Slep je in gluha za vso gozdno lepoto. In vendar, kako veselo je tu ravno danes. Ker odnehuje poldanska vročina, začenja se novo življenje in gibanje po gozdu. Tihi zopet pojo in žvrgole, skakaje in frfraje od veje do veje. Pisana žolna pleza po starih bukvah in potokuje sem ter tja na otlo deblo s svojim dolzin, trdim kljunom, kakor bi hotela reči: Ali ste doma, žuželke! Čez peščeno stezo urno korači dolgopeti keber; zagledal je na oni strani drobnega, nazlega poljčka, ki mu bode tolstja južina. Tu se ubija drobna mravlja z velikanskim hodom, skoravno je danes svet nedelja. Tam, kjer je posekano drevje in rase visoka trava, vmes pa pisane cvetlice, ziblje se metulj od cveta do cveta. Komaj počne na enega, pa že zopet na drugega, za njim pa pribrenči pridna čebelica, pogrezne se v vsak cvet in skrbno ga preiskuje; ne pusti ga, dokler mu ni izsrkala zadnje sladke; potem pa, ko je obrala cvet za cvetom, vrne se vesela domov.

Tako so vse stvari žive in vesele; žalosten je edini človek, ki hodi med njimi. V Valentinovih prsih ne sije sonce, tiči ne pojo, zakril mu jih je črni mrak in grobna tišina.

Ohrne se tja, kjer je najtihejši in najtemnejši gozd. Tu sede na star bukov parobek in puško nasloni na bližje drevo, vpre se s komolci na kolena, skrije obraz v roke in tako sedi dolgo časa.

Ko vidi Fido, ki je bil prišel zopet za njim, svojega gospodarja tako brezupnega, stopi predenj in gleda ga žalostno. Ko se pa gospodar le ne gane, začne tiho evliti, potem ga pa s prednjo lapa rahlo popraska po kolenu. Ali slabo mu je lačano to milovanje. Česar se nikoli ni storil, nevoljen ga sune Valentin z nogo, tako da uboga zvesta žival odleti v stran. Pri tej priči pa mu je žal, gre k svojem psu, ki ga gleda žalostno, kakor bi mu hotel reči: Zakaj si mi to storil? In gladi ga po glavi, rekoč: Ni se ne boj, moj Fido! Saj ti si mi zvest, ti me imaš rad, ti me ne izdaš, ti si moj prijatelj edini na svetu!

Te besede so mu malo polajšale srce. Vzamp puško in gre zopet dalje. Kam — sam ne ve.

IV.

Pri studenci.

Proti večeru, ko je bila že pojenjala huda vročina, vzame Metka po navadi rje ter gre k studencu po vodo. Ko pride k studencu, postavi vrč pod leseno koritce, potem pa sede na kamenen klop, z mahom že na pol zarasteno. Vrč je že zdavnaj poln, voda okrog in okrog vrva iz njega; ali Metka ni nič mari vse to, še zmerom sedi globoko zamisljena. Kako bi ne? Saj tu jo je pritisnil prvič na psu; tu jo je prvič poljubil. O zlati čas! kako daleč in vendar kako blizu! O, prvi poljub! kako ji je prešinil vse ude! kako je trepetala v rajski slasti duša in telo! In zbudil ji je veselo pomlad. Kako ji je mahoma zdaj v prsih globoka žalost. Kakor ji je mahoma zdaj v prsih globoka žalost. Kakor ji je mahoma zdaj v prsih globoka žalost. Kakor ji je mahoma zdaj v prsih globoka žalost.

Ljubila ga je. Kako? Zakaj? Kako bi pa mogla ne ljubiti ga! Ali ga pa sune ljubiti? Kdo je on, kaj je on? Kaj bodo dejali? Kaj bodo iz tega? Kakor vpraša in premišljuje tako, ta ne ljubi.

Koliko neizrečene radosti ji je prinesla ljubezen in koliko žalosti! Ko se je prvič ločil od nje, o kako se je trgalo nje srce! Kako je žalovala in jokala, zdihovala in hrepenela po njem, ko je živel daleč od nje v tujem mestu. Ali misli tudi on nanjo, ali ji ohrani zvesto srce? O ko bi

ljubil drugo? Pa saj je tako dober; saj ve, da bi to bila njena smrt! In pa, katera na svetu bi ga mogla tako ljubiti, kakor ona? Tako ji je plaval vedno duša med upam in strahom, a up in strah, veselje in žalost, željenje in hrepenenje, kajke vse sladko! — Kaj je življenje brez ljubezni? A zdaj? Česar si je želela tako dolgo, prišel je — videla ga je v cerkvi, videl jo je tudi on — a kakor bi je ne poznal! O to je bilo, kakor bi ji bil nož zasadel v srce! Pozabil jo je — pozabil! Tena je v njenem srci, tema pred očmi, in vendar je svet tako jasen, tako vesel okrog nje!

Ko tako sedi pogrezna v temne misli, mahoma ji nekdo od zadaj z obema rokama oči zatisne. Sladka groza izpreleti pri tej priči po vseh udih žalujočo dekle. Kvišku plane in oklene se z obema rokama svojega ljubega. Dolgo, dolgo ostaneta tako molče — saj katera beseda bi pa mogla izreči to, kar čuti srce, ko bije na ljubljene sru?

Kaj se me nisi nič ustrašila, ko sem te tako od zadaj prijel?

Ustrašila? O kako bi se ustrašila tebe?

Kako si pa vedela, da sem jaz? Saj me pa nisi videla!

Videla ne, a čutila. O če se me dotakneš ti, izpreleti me tako čudno, neizrečeno sladko čutilo! A — vi moški ne umete tega! Kaj pač govorim take reči s teboj, ki nisi vreden niti ene dobre besede. Res prav grdo si delal z mano — še pogledati me ne v cerkvi — a videl si me, prav dobro vem, da si me videl; po drugih si se pa oziral in ogledoval jih prav z veseljem! O to je bilo grdo, prav grdo!

Odpusti, Metka! Veš, to sem delal nalašč tako; hotel sem te le izkušati in videti, ali sem ti še kaj mari.

Ko bi bil vedel, kako me bode to bolelo, gotovo bi ne bil tega storil. A kaj to vam moškim! Nehote se pripogne deklica in ko se zagleda v vodi, zasveti se ji v rajski svetlobi obraz, kakor sonce, ki stopi izza deževnega oblaka! S sladkim nasmehom na ustih, z ljubeznijo v očeh obrne se vanj, in zahvala njena bil je srčen poljub.

Vtem se je bilo sonce skilo za gore; odhajajočemu daje slovo čeda belih zlatom obroblih oblakov, zbranih ob višnjavem nebu. Iz kotov dolinice vstaja mrak in prepreza počasi molčeče logove. Božji volek se oglasi v travi in prijazno škripke svoje večerno pesem. Studenec poleg njiju sladko žubori in šumi, ter obila voda grgra in vrva pod njim iz pozabljenega vrča. Sreča in veselje je razlilo okrog po naravi, sreča in veselje v njenih prsih!

Čuj, kako lepo kos poje v zelenem smrečju! In lepo je prepeval črni kos, pesem tako žalostno, tako veselo, izzivajočo iz polnega srca! Molče, zamaknena ga poslušata, in pesem njegova jima odmeva v srečnih prsih.

Zdajci počasi puška blizu v gozdu, potem nastane tišina okrog. Preplašena planeta kvišku. Dekle seže po vrču in odide hitro domov. Mladenci pa se obrne srditi proti gozdu od koder je počila puška. Komaj stori nekaj stopinj v gozd, in že zagleda nesrečnega loveca. Bil je Valentin! Bled, prepaden stoji, kakor hudodelnik; iz povešene puške se še kadi. — Hitro krene Teodor v stran ter se odtegne njegovemu pogledu.

Valentin je dolgo taval po gozdu, zadnjič pride do obrobja pri studencu. Kaj vidi tu! Metko in — Teodora v sladkem pomenku, ter nedaleč od njega na smrekovi veji sedi kos in jama preppeva. Nepopisna grenkost mu zalije srce v tem hipu. Sam ne ve, kaj dela, a sname puško z rame, napne petelina, pomeri in — smrtno zadet se zvali nesrečni pevec z veje na tla. Pes plane za njim in prinese mu tiča, ki žalostno poveša glavico, oči ima na pol zaprte in iz zlatega kljuna mu kaplja rudeča kri na tla. Globoko ganen vzame Valentin psu tiča in plah kakor morilec skrije ga v gostem grmu.

V.

Slovo.

V gradu je danes vse živo; vse se suče in giblje. Od največjega do najmanjšega ima vsak svoj opravke. Kako bi ne? — Jutri, predno poise sonce, oddrda gospodič čez belopeščeno grajsko dvorišče proti beli Ljubljani in od tod brez pomude privrkat v daljne dunajske mesto. Dolgo se je že pripravljalo vse za ta imenitni dogodek; ves mesec je že zbadala igla v hiši, vendar ni še mnoga reč gotova, in sonce zadnjega dne je že komaj še za moža visoko.

Na dvorišču stoji častljiva grajska kočija, ki jo mali blapee drgne in pere v potu svojega obraza. Peščica bosih vaških paglavcev stoji na strani in zevajo v svetem strahu gleda imenitno opravilo z lepim gosposkim vozom, na katerem se jim zdi vse čisto zlato, kar se tako lepo rumeno leskeče.

V konjskem hlevu drgne in snaži v tem času sam kočijaž lepo konjsko opravlo, da mu ne bode delala sramote, ko bode podil jutri po mestnem tlaku, tako, da bode vse gledalo za njim. Po gostem mora miriti med tem opravljen lep rjav konja, katera, mlada, čila in dobro pasena, nestrpljivo s kopiti bijeta ob trda tla; tu pa tam pa se celo strašno zagrozi na njih, ko grizeta javorove jasl.

Iz dimnika se kadi ves dan, ker v kuhinji se skrivnostno vrši najokusnejša peka na pot odhajajočemu gosposki.

Mati pregleduje še enkrat, zgrinja in sklada sinovo perilo in obleko. O blažene ženske, in trikrat blažene ve materine roke! Kjer vladate ve, tam je red in snaga. Česar ste se dotaknile ve, to se dolgo diši blagi duh vašega blagoslova, prijetneje nego drage dišave, ki jih devajo med perilo. Kaj ste ve, to ve samo on, ki je enkrat užival vas blagoslov, zdaj pa vas pogreša. Siromak, kdor vas ni poznal nikoli, a blagor mu, komur ve lajate in slajšate življenje ter mu strani spravljate trnje, kamenje in druge napotje, da se ne izpota od nje trudna popotnikova noga.

(Dalje prihodnjé.)

Vojni spomini nemškega vojaka.

Prosto prevel Jože Ambrožič.

(Nadaljevanje.)

Zelo lahko bi jo drug drugemu zabranili, ali mi smo šli po njo in Francozi so nas gledali, ko smo mi odšli s polnimi kotliči, šli so Francozi po vodo. V noči smo se večkrat sešli pri vodnjaku, tedaj je ena stranka čakala, da je druga napolnila svoje posode z vodo.

Neko noč smo šli trije k vodnjaku po vodo. Ko stojimo pri vodnjaku brez orožja, pride četa Francozov, broječa kakih dvajset mož, s kotliči po vodo. Dasi ravno so bili Francozi sedemkrat v premoči, še mislili nismo, da bodo nas napadli. Počakali so mirno, da smo dobili vodo, se vzajemno pozdravili in odšli.

V neki noči je prišel francoski podčastnik k nam. Govoril je dobro nemško in je prosil, da ga obdržimo kot ujetnika. Pešci so postali sirovi in so mu rekli, da se naj hitro vrne. Medtem je pritekel že drugi Francoz in vprašal, ako ni nekdo utekel k nam. Navzočega mladega poročnika je prosil, da naj vrne begunce, ker drugače bodo častniki izvedeli, da je eden utekel prostovoljno k nam, in z lepimi časi bode prikraj. Streljanje bode začelo znova.

Vsi smo izprevideli, da to lahko poslabša položaj. Poročnik je izginil, ker ni hotel imeti roke v tej igri, vseeno mu je bilo ljubše, da tako ostane. Vrnili smo begunce in dali vsakemu po eno smodko, in odšla sta s polno paro.

Tukaj smo se počutili prav dobro in želeli si nismo boljše. Na našem potu domov smo videli, da je v ozadju velika topniška moč, da vsaki dan prihajajo novi topovi, ki jih spravljajo v postojanke ne da bi stopili v aktivnost. Ravno tako so vedno dovažali municijo in druge priprave. Da so te priprave za močno ofenzivo, nismo vedeli.

Ko smo bili tu štiri tedne, smo

morali zopet na drugo fronto. Kam gremo, nismo vedeli, kot ponavadi. Različne misli so nas obdajale. Nekdo je dejal, da gremo v Flandrijo, drugi v Rusijo, pa nobeden ni uganil!

V Argonih.

Odšli smo in dosegli popoldan Dun-sur-Meuse. Komaj smo prišli v mesto, je nas srečal prestolonaslednik, obdan s častniki in jato lovskih psov.

„Dober dan pionirji!“ je nam zaklical in nas gledal ostro. Govoril je z našim stotnikom, in neki častnik njegovega štaba je peljal nas k nekemu oddelku rudečega križa, kjer smo dobili jesti in vina. Tukaj v Dun-sur-Meuse je bil glavni stan Hohenzollerjevega poba. Dama od rudečega križa so stregle nam jako dobro. Vprašali smo jih, če strežejo vsem četam tako, ki gredo tu mimo. „O ja,“ je rekla mlada dama, „jih pride jako malo todi, ampak pionirje imamo prestolonaslednik posebno rad.“

Nastanili so nas čez noč, in vojaki so nam pripovedovali, da je v Dun-sur-Meuse glavni stan pete armade in da je tukaj vedno veselo, skoro vsaki dan je koncert na prostem. Gosposde častniki dobe večkrat obisk, ker gospe pridejo večkrat, in dele med vojake darove.

Založeni z živcem smo odkorakali drugo jutro naprej, vedno držeč se reke Mase. Zvečer smo se nastanili v Stenay.

Po dveh dneh smo prišli v Apremont-en-Argonne. Za enkrat so nas spravili na neko veliko kmetijo severozapadno od Apremonta. Sedaj smo bili v neposredni bližini Argonske šume. Vojaki, s katerimi smo se sešli, ki so bili že precej časa tu, so nam pripovedovali, da so v tem gozdu boji na dnevnem redu.

(Dalje prihodnjé.)

Razne vesti.

PETDESET BANDITOV UBITIH.

San Luis Potosi, Mehika. — Iz zanesljivega vira je došla semkaj vest, da je bilo pri napadu na vlak blizu Guajje petdeset banditov ubitih, večje število pa ujetih, ki so jih obešili na brzogavne drogeve.

Bandite sta vodila Mariano Robles in Valente Garcia.

RIBE V VODAH ALASKE ZA PREHRANITEV V VOJNI.

Washington, D. C. — Smith, komisar za ohranitev rib, je izpovedal pred senatnim odsekom, da so neizprn roji polenovk, salmone, slanikov in drugih rib v vodah Alaske, in da bi bilo pametno za vlado, da organizira ribiški brodogojstvo in tovarne za konzerviranje rib. Na milijone funtov rib bi lahko ujeli in priredili za prehranitev ljudstva.

KITAJEC JE OBDOJEN NA DEPORTACIJO.

Indianapolis, Ind. — Zvezni komisar Charles W. Noores je odredil, da deportirajo Pang Si Ninga, kitajskega delavca v pralnici v Frankfurtu, Ind. Njegovi advokati so vložili priziv in obravnava se vrši dne 1. junija t. l.

Distriktni državni pravnik

Slack trdi, da je Ning kršil naselniški zakon. Kitajec pa trdi, da je bil rojen v Združenih državah in ni bil še nikdar na Kitajskem.

TEKOČINA, KI NAPRAVI LETALO NEZGORLJIVO.

New York, N. Y. — Eronavtični klub je prejel list, ki naznanja, da je neki iznajdatelj izumil kemično tekočino, ki napravi letalo nezgorljivo, če se z njo prevleče letalo.

Vladni izvedenci bodo napravili

poizkušnje s tekočino.

ROPARSKI UMOR.

Chayenne, Wyo. — 37letnega delavca Thomas Maherja sta vstavila dva bandita s krinkami na obrazu. Maher se je tolovajema po-

stavil v bran in eden ga je ustrelil in smrtno nevarno ranil. Maherja so prepeljali v bolnišnico, kjer je par minut kasneje umrl. Zadet je bil v usta.

Bil je v družbi Braustorma, ki je na prvi klic, dvignil roke kvišku, Maher je pa dejal: „Ne, vi ne boste streljali.“ V tem trenutku je eden banditov ustrelil.

Po izvršenem zločinu sta roparja zbežala v stransko ulico.

MORNARIŠKI LETALEC JE UTONIL.

Pensacola, Fla. — Praporščak D. R. Vankirk je padel z vodnim letalom iz višine 100 metrov v zaliv in utonil z letalom.

Trajalo je 40 minut, preden so praporščaka oprostili razbitega letala.

DELAVERCE IŠČEJO ZA GRADNJO LADJI.

Chicago, Ill. — Tvrdka Sander-son & Porter je napravila pogodbo, da zgradi neomejeno število lesenih ladij, ki bodo vozile živila in potrebščine aliiraneem. Ladje bodo gradili v nekem pristanu na severozapadni pacifični obali.

Tvrdka potrebuje razne delavce, pred vsem pa tesarje.

Tvrdka ima v Chicagu svojo pisarno na 72 West Adams ulici.

TOLOVAJI SO OROPALI BANKO.

Johnstown, Pa. V mestu Lilly, deset milj vzhodno od tukaj, je pet banditov zgodaj zjutraj vložilo v prvo narodno banko na Main ulici. Z dinamitom so razstrelili blagajno in pobrali iz nje tisoč dolarjev.

Banditje so se odpravili v avtomobilu in v bitki, ki je sledila ropu, so prijeli enega tolovaja. Ujeti bandit je povedal imena svojih tovarišev.

SPOMENIK SPREMENJEN V KROGLE.

New York, N. Y. — „Jewish Daily Forward“ je dobil brzojavko iz Petrograda, ki poroča, da je bil znani spomenik Katarine II., ruske carice, na zahtevo vojaškega in delavskega odbora podrt in prelit v krogle.

DOHODEK PETROLEJNEH BARONOV.

Chicago, Ill. — General Petroleum korporacija je napravila v devetih mesecih, ki so končali s dnem 31. marca, \$2,826,941 dobička. Od tega profita odpade za mesec marec \$1,225,939.

VLOMILEC ZBEŽAL PO RHN GONJI.

Indianapolis, Ind. — Okoli devete ure zvečer sta C. W. Craig in njegova žena odkrila, da je v njih dom prišel nepovabiljen gost, da opleni hišo. Ropar je zaklenil dvojici nastavl samokres in se po stopnicah na ulico. Bandit je zbežal skozi stransko ulico na Cal lege ave in na 21. ulici je skočil na voz ulične železnice in prijel se motornika s samokresom v roki, da je vozil z vso hitričo.

Craig je bil seveda takoj za njim. Skočil je v avtomobil in pogljal za tolovajem. Ali Craig je moral večkrat znižati nitrico, da se ni zaletel v drug voz ali avtomobil. Nad 16. in 17. ulico je moral Craig zopet voziti počasi. Tu je bandit skočil s kare in je zbežal prek Central ave, kjer je skočil na drugo karo. Craig je zopet pogljal avtomobil, a bandit na njem je bil izpred oči. Tako je končala gonja brez uspeha.

15,000 DELAVCEV SE JE PRJAVILO ZA GRADNJO LE SENIH LADJI.

Washington, D. C. — Delavski department naznanja, da se je prijavilo 15,000 izkušenih ladjedelnicov za gradnjo velikega trgovskega brodovja. Ladje bodo gradili v lesu.

Delavci so se prijavili v zvezni posredovalnicah za delo.

Seveda bodo potrebovali še veliko večje število delavcev, kot jih je do sedaj prijavilo. Delavski tajnik Wilson pravi, da je organizacija človeške delavne sile ranotako važna kot vsaka druga potreba v vojni.

\$500 GLOBE RADI GROŽENI PROTI PREDSEDNIKU.

Danville, Ill. — Neki Ernest Roedel se je grdo izrazil o predsedniku. Pri zadnjih volitvah je glasoval za Wilsona, ker nas je varoval vojne. Ko je bila vojna napovedana, so ga vprašali njegovi sosedje, kaj misli o Wilsonu, ker je glasoval zanj pod geslom, da je Ameriko obvaroval vojne. Na to vprašanje je Roedel odgovoril, da je treba Wilsona ustreliti.

Roedel se je na zveznem sodišču priznal krivim in sodnik Francis Wright ga je obsodil na \$500 denarne globe.

Nove zvišane cene. — Chicago,

Ill. — Kvas se je podražil za 20%. Kos kvasa, kateri je prejel stal le, stane sedaj 3c. — Črevlji so se tudi podražili. — V nekaterih delih mesta so brivci že zahtevali za britje 20c in za striženje las 40c. Človek bo kmalu moral imeti milijone, da bi lahko izhajal.

Brez denarja živel v hotelu.

Chicago, Ill. — Pred sodiščem se je moral zagovarjati nek mlad mož, ker je v hotelu La Salle živel devet dni brez da bi kaj plačal. Ko je prišel v hotel, si je najel sobo za en teden in si je pustil živila in potrebščine aliiraneem. Ladje bodo gradili v nekem pristanu na severozapadni pacifični obali.

Tvrdka potrebuje razne delavce, pred vsem pa tesarje.

Tvrdka ima v Chicagu svojo pisarno na 72 West Adams ulici.

TOLOVAJI SO OROPALI BANKO.

Johnstown, Pa. V mestu Lilly, deset milj vzhodno od tukaj, je pet banditov zgodaj zjutraj vložilo v prvo narodno banko na Main ulici. Z dinamitom so razstrelili blagajno in pobrali iz nje tisoč dolarjev.

Banditje so se odpravili v avtomobilu in v bitki, ki je sledila ropu, so prijeli enega tolovaja. Ujeti bandit je povedal imena svojih tovarišev.